

ÖZET

Tip 2 Diyabet Hastalarında Diyabet Eğitiminin Bilişsel – Sosyal Faktörlere Etkisi

Amaç: Diyabet eğitiminin Tip 2 diyabet hastalarının bilişsel-sosyal faktörlerine ve metabolik kontrol değişkenlerine etkisinin incelenmesidir.

Materyal ve Metot: Araştırmada tek grup ön test – son test deneme öncesi modeli uygulandı. Araştırmanın evrenini verilerin toplandığı 15 Ağustos 2013 – 15 Eylül 2013 tarihleri arasında T.C. Sağlık Bakanlığı Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Endokrinoloji Polikliniği'ne başvuran, en az 6 ay ve üzeri Tip 2 diyabet tanısı olan ve insülin pompa tedavisi almayan 287 hasta oluşturdu. Araştırmanın örneklemini bu evrenden güç analizi ile belirlenen ve rastgele seçilen Tip 2 diyabetli 75 hasta oluşturdu. 13 hasta çeşitli nedenlerle çalışma dışı kaldı ve çalışma 62 hasta ile tamamlandı. Verilerin toplanmasında; Kişisel Bilgi Formu, TÇBD Anketi ve Metabolik Kontrol İzlem Formu kullanıldı. Verilerin istatistiksel analizinde; Kolmogorov-Smirnov Testi, Eşli Serilerde T Testi ve Wilcoxon Signed Ranks Testi kullanıldı.

Bulgular: Eğitim öncesi ve eğitim sonrası bilişsel-sosyal faktörlerin karşılaştırılmasında; engel algısı, ciddiyet algısı, pozitif destekleyici davranışlar ve sonuç beklentisi algısına ait puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p<0.05$). Sosyal destek algısı ve özyeterlik algısına ait puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı ($p>0.05$).

Eğitim öncesi ve eğitim sonrası kan basıncı puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p<0.05$). Açlık plazma glikozu, tokluk plazma glikozu, HbA1c, HDL, LDL, trigliserid, bel çevresi ve BKİ puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmadı ($p>0.05$).

Sonuç: Tip 2 diyabet hastalarına verilen planlı eğitimin, kan basıncı dışında diğer metabolik kontrol değişkenlerini etkilemediği, sosyal destek algısı ve özyeterlik algısı dışında diğer bilişsel-sosyal faktörleri olumlu yönde etkilediği saptandı.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel-sosyal faktörler, diyabet, eğitim, hasta, metabolik kontrol değişkenleri, hemşirelik